

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 28. januarja 1854. **List 8.**

Kako gospodariti, da se dohodki kmetijstva povikšajo tudi z majhnim premoženjem?

Naši kmetje nimajo vsi toliko premoženja, da bi zamogli z novimi napravami, dragimi mašinami, z žlahno živino tujih plemen itd. kmetovati. Treba jim je po vetru obračati plajš in po malem postopati naprej.

Al z umnostjo se dá tudi brez posebnih pripomočkov navadno kmetijstvo zboljšati in dohodki povikšati. Toda uma je treba in pridnosti v vsaki stvari.

Kako tedaj tudi z majhnim premoženjem dohodke gospodarstva povikšati, bomo povedali v sledečem.

Perva skerb mora biti gospodarju, da pomnoži gnojnišča. To doseči pa je treba naj poprej skerbeti za senožeti in pašnike.

1. Kar pašnike zadeva, naj se s plotom ali živo mejo razdelé v manjši kosove ali parte, da nemore živina vsaki dan cele paše poteptati ali ognjusiti, ampak da se poredoma popase danes ta juter drugi oddelk in da tako travi toliko časa ostane, da zamore rasti. Če je kmetovavec pregradel pašnike z živo mejo, bo zrak okoli vsacega dela bolj vlažen, in vlažen zrak pospešuje rast trave, posebno na suhih pašnikih. Če hočemo še bolj pomnožiti rodovitnost pašnikov, naj pastir pridno nabira kravjek v kakošen kot pašnika, kterege sonce naj manj prepeka; ondi naj kravjek pomeša s perstjó in tako napravljene kup včasih premeče. Kadar se že bliža zima, naj v jeseni raztroši ta mešani gnoj enako po travniku.

2. Senožeti se dajo tudi z majhnim veliko zboljšati. Če so obrašene z mahom, naj se prevlečejo do dobrega z oestro brano, posebno z brabantško brano, ktera je brana vsih bran, in mah naj se spravi raz senožeti. Pozno v jeseni naj se potrosi z mešanim gnojem in poseje po nji senéni drob ali kakošne travne semena, ktere si vsak kmet sam lahko dobi, ako na dobrih travnikih osmuka zrelo travo njenega semena.

Če so senožeti le kolčikaj kisle ali mokre, ne sme pred počivati, da jih dene na suho, ker goveda se pri kisljati mervi nikdar ne sponašajo dobro.

Senožeti močiti je neizrečena dobrota za njih in prva potreba, če hoče gospodar naj večji pridelk si pridobiti iz zemlje svoje. Naj tedaj vsak gospodar, kteremu je mogoče na svojo senožet na eno ali drugo vižo vode napeljavati, dobro tuhta in prevdarja, kako bi si zamogel nakloniti to neprecenljivo dobroto, ktero le tisti spozna, ki je tako umen in srečen, da zamore močiti svoje senožeti.

(Dalje sledí.)

Živinoreja na Holandskem,

in kaj bi se smeli naši živinorejci učiti od nje.

(Dalje.)

Reja telét.

Kmaló po tem, ko je prišlo tele na svet, sklene gospodar, kaj bo storil z njim: ali ga bo redil za pleme, ali prodal mesarju.

Telice namenijo večidel za pleme, ako ne zapazi gospodar lastnost na njih, da niso za to rabo. Junčike pa večidel pokoljejo prej ali pozneje za mesnico.

Z mlado živino, ktero obderžé ali za molžo ali za pleme ali za delo, pa ravnajo takole:

V nekterih krajih pusté teleta po 4, 6 ali 8 dni pri materi; novorojenčika potresejo s soljo, ali s soljo in pšeničnimi otrobi, ali s soljo, otrobi in s stolčenim janežem, in ga dajo materi oblizati. Potem ga pusté sesati trikrat na dan v določenih urah, in ta čas ostane pri materi, privezan spredej. Čez 8 dni ločijo mater od teleta, ktero postavijo v dobro napravljene telečji hlev in ga vadijo materno mleko piti.

V družih krajih ločijo teleta koj po rojstvu od matere, preden ga je še oblizala, ter ga denejo v kakošen kot hleva ali na pod, kjer mu napravijo gorko suho štalico. Tu položé živinče na dobro mehko nasteljo, mu s soljo očedijo gobček, jezik in nebó, obrišejo žlezo in slinje iz nosnic in ustnic, in dergnejo kožo po celem životu s senom ali slamo in zrahlajo zamazano dlako. Vse to storé, ker previdijo, da koža ni mertev meh, ampak da je živa odeja, skozi ktero vsaka stvar nekako enako diha, kakor skoz pljuča.

Je vse to opravljeno bilo, poskušajo teleta z mlekom napajati, kar se zgodi tam pa tam koj po rojstvu, drugod pa 6 ali 8 ur po rojstvu. Živinče napojiti vzamejo koj prvo mleko, ki je pomolzeno bilo, kteremu pa prilijejo tretjino ali četert vode. Tisto mleko, s kterim pozneje redijo teleta, tudi zmiraj mešajo z vodo. Prvo molžo pa večidel privošijo celo teletu; po prvi molži namolzeno, čeravno še rumeno in gosto skuto pa nekoliko že rabijo za sirovo maslo in sir, ker vsake molže na enkrat bi ne moglo tele povžiti brez škode.

Da privadijo teleta mleko piti, jim vtikujejo v mleko pomočeni perst v gobec, da sesajo na njem; potem mu potonijo gobec v posodo z mlekom, iz kterege mu vtaknejo mlečni perst v gobec. Tako se navadijo teleta kmalo sesati. Pervi čas dobi tele 4 ali 6krat na dan piti, pozneje pa le 3krat.

Napajanje kakor sploh vso gleštanje telet je opravilo kravaric; malokterikrat se pečá kak možk hlapec s tem delom. Gospodinja ali pa hči čuje nad vsem tem in sicer s takim veseljem, da bi ne izročila na nobeno vižo to delo komu drugemu.

V nekterih krajih redijo teleta s samim mlekom skoz 3 tedne, v družih pa le 2 tedna, in sicer z

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 4. februara 1854. **List 10.**

Kako gospodariti, da se dohodki kmetijstva povikšajo tudi z majhnim premoženjem?

(Dalje.)

3. Ako hoče gospodar povzdigniti svojo kmetijo, je treba, da zraven senošet tudi še skerbí za pridelk klaje po drugi poti, namreč da obseje en del svojih njiv z deteljo in drugimi travami, s turšico itd.

Med klajo pa je ni boljši za molzno živino, kakor je koruza ali turšica; ona prekosí na tečnosti vsako drugo.

Če se koruza seje v drugi polovici malega travna (aprila) do druge polovice velicega travna (majnika) gosto, zrasede na nekoliko dobri zemlji do mesca malega serpana (julia) 2 do 3 čevlje visoka, in pridelala se je na oralu (johu) 800 centov frišne ali 160 centov suhe klaje.

Ako se je koruza kosila 2 do 3 čevlje visoka, preden je začela metlico delati, bo pognala v drugič, in do mesca kimovca (septembra) bo zrasla za 2 čevlja ali celó za 2 in pol; ta drugi pridelk bo dal 400 centov frišne ali 80 suhe klaje.

Če gospodar hoče koruzno klajo zraven kakošnega družega žita pridelati, naj pognoji sterniša ječmena ali zimske reží in seje koruzo gosto. Je setev do mesca velicega serpana (augusta) opravljena, bo zrasla navadna koruza za 2 in 2 in pol čevlja visoka in 600 centov frišne ali 120 centov suhe klaje dala.

Če namesto navadne koruze sejemo milansko ali ameriansko, se bo še veliko veliko več klaje pridelalo, ker te sorti zrasete do metle včasih 6 do 10 čevljev visoke.

Čudno je slišati kmete tožiti čez pomanjkanje klaje, ako so malo merve pridelali, namest da bi, če je sena malo bilo, skerbili to pomanjkanje nadomestiti v drugi setvi s koruzo, prosom, repo ali graham! Oni ne pomislijo, da v vsakem gospodarstvu je treba pridelovati živinske klaje, da rodovitnost polja ne gré rakove poti; — oni ne prevdarijo, da tisti gnoj, ki ga potrosijo za drugi sad, in tista mervica semena, ki jo posejejo, se splača obilno; — oni ne spoznajo prave pomembe tiste kmetijske skušnje, ktera pravi: „le tisti kmetovavec, ki prideluje obilo klaje, si s tem pridelkom pomaga, da sejati zamore več žita in družih sadežev, iz kterih naravnost dnar skupi“.

Kdor hoče pomanjkanje klaje krepko odvracati, naj gnoji sterniša ozimine in naj seje koruzo, ali, če ni zato, hitrico.

V tacih krajih, kjer kmetovavec koruze in hitrice ne prideluje, naj seje sred velicega serpana na pognojeno njivo zimsko rež, in pozno v jeseni ali zgodaj spomladi bo pridelal veliko veliko

frišne klaje, ktera bo živini močno teknila, če slamo vred zreže in poklada živinčetom svojim.

(Dalje sledí.)

Zivinoreja na Holandskem,

in kaj bi se smeli naši živinorejci učiti od nje.

(Dalje.)

Od živinoreje na dalje.

Z naj večjo skerbjo redijo breje krave, vendar jim nikdar ne pokladajo preobilo in pretéčne klaje, zlasti zadnje tedne ne, ker se boje, da bi se preveč ne zredile in potem ob mleko ne prišle. Tudi jih je skušnja učila, da preobilno in pretéčno rejena živina težeje verže. Po teletu redijo krave ravno tako, kakor pred teletom, vendar jim dajejo vsaki dan eno lanéno prešo in pa pol škafa siratke še verh navadne piče.

6, 8 ali celó 10 tednov preden ima krava storiti (vreči), jo jenjajo molsti. Tako je navada skor povsod. Le nekteri gospodarji ne nehajo brejih krav pred molsti kakor ene dni pred porodom; al tak gospodar ni zlo obrajtan od družih, ker mu manj umnosti pripisujejo.

Kadar se čas bliža, da ima krava storiti, se ji nastelje prav obilno. Tu in tam imajo za take krave posebne gorke hleve. Dokler se ni krava oteletila, ostane gospodar ali hlapec noč in dan pri nji v hlevu, da ji je na pomoč kadar je treba.

Navadno je, da kravam, kadar so se oteletile, dajo neko posebno pijačo piti, ktero kraam drank imenujejo. Ta pijača je s kruhom kuhan staról (pivo), kteremu primešajo še nekaj solí, kimeljna in janeža. Po ti pijači jim dajo več koscov s soljó dobro potresenega kruha, in za tem enmalo žlahnega sena.

Je živina po porodu spet k moči prišla in vstala, jo s slamo dergnejo po celem životu, herbet, križ in ledje pa ji oribajo s soljó.

Perve dni po teletu se mora krava 4krat na dan čisto izmolsti, — potem 3krat in v 6 ali 8 dnéh pa le po navadi dvakrat. Sedaj ne delajo v ničesa več razločka med kravami s teletom in med kravami brez teleta.

Molzno kravo obderží gospodar do 10. ali 12. leta. Potem jo molsti jenjajo in rediti (pitati) začnó ali za dom ali za prodaj. Primeri se včasih, da je krava noter do 16. leta za molžo dobra, ali taki redki primerljeji ne motijo holandskega kmeta, da bi živino silil čez 12. leto za molžo, ker vé in je po obilnih skušnjah prepričan, da se mu pri starejih kravah ne splačuje klaja tako, kakor če staro kravo spita in iz hleva dene, namesto nje pa postavi drugo mlajši, ktera obilno molze. Holandski kmet ima vse to natanko prerajtano in zmiraj tako ravná, da mu naloženi kapital tudi gotove činže donaša. (Dalje sledí.)

NOVICA

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v sredo 8. februara 1854. **List 11.**

Kako gospodariti, da se dohodki kmetijstva povikšajo tudi z majhnim premoženjem?

(Dalje.)

4. Je gospodar skerbel za pomnoženje klaje in gnoja, mora skrbeti tudi, da si napravlja velik kup téčnega gnoja.

Če se oberremo po kmetijah, se bomo koj prepričali: kako malo obraja veči del naših kmetovavcov vrednost gnoja. In vendar je gnoj pri vsakem gospodarstvu prava zlata ruda. Med dobrim gnojem in med izluženo steljo pa je razloček kakor noč in dan.

Kdor hoče zboljšati slabo gospodarstvo z gnojem, naj ravná takole:

Na dvorišu ali kjer koli ima gnojnišče biti, naj se napravi plitvi skledi podobna, 2 čevlja globoka jama; dno naj se prav terdno zabije z ilovco, da se gnojnica skoz njo izcejati ne more.

Na ilovco se verže kokoršne koli parsti, naj bolje je blato iz kakšnega grabna ali bajerja, ali pa rušine, in na to naj se kida vsaki teden gnoj, ena lega zraven druge, dokler ni dno popolnoma z gnojem pokrito.

Na ta gnoj naj se nameče spet parsti, da bo za podlago družega gnoja, ki čez njo pride. Parst se napije gnojnice, in taka parst je naj bolji gnoj za senožeti.

Kdor hoče še poboljšati gnoj v hlevu, da se ne skadí in amoniakovega duha ne zgubi, naj ga potresa včasih z gipsom, ali pa poliva včasih s hudičevim oljem (žepleno kislino), ktero je poprej z obilo vodo zmesal, da ni prehudo. Tako gleštan gnoj obderži vès smerad v sebi, in to je na dve strani dobro: 1. smerad ta je ravno prva moč gnoja, ki se mu na to vižo ohrani, 2. ker smerad ta iz gnoja izpuhteti ne more, je hlev za živino veliko bolj zdrav.

Če pa kmetovavec ne more parsti na gnoj davati, ga je treba tako na gnojnišče spravljati, da v sredi ostane luknja, v ktero se vliva včasih gnojnica, da tako gnoj zmiraj vlažen ostane.

Da se pa senožeti kar hitro naredé rodovitne, je treba en del živinskega gnoja porabiti v podobi gnojnice. Zatega voljo naj se v žleb hleva, v kterege se gnojnica vjema, večkrat vode vliva, kravjek v žleb pometa in iztok take gnojnice iz hleva s prilito vodo polajša, gnojnica pa po tem nabira v čebrih ali kadéh, ki so blizo hleva postavljene.

Če gospodar vidi, da se gnojnica v kadéh v mehurčke peniti začne, naj prilije nekoliko z vodo zmešanega hudičevega olja ali pa v vodi stopljenega železnega vitriola; naj pomeša vse dobro, in dobil bo gnoj za senožeti, na katerih, kakor nekđaj Franklin na deteljših z gipsom, bo očitno pisati mogel: „glejte moč gnojnice!“ to e, kamor bo gospodar to gnojnico polil, bo rastla

trava tako očitno, da bo lahko razločil tako pognojen kraj od vsacega družega.

Tisto mervico človečjeka in scavnice, ki se nabere v vsaki hiši, ne more gospodar boljše porabiti, kakor da ju pomeša z govejo gnojnico; le vode je treba takrat več prilivati in scer na en del terdega gnoja blizo 6 delov vode.

Da dobro gnojnišče mora biti s streho pokrito, s košatim drevjem zavoljo sence ograjeno ali saj scer v senci postavljeno: to je, tako rekoč, abeceda umnega kmetovanja, — le žalibog! da še večina naših kmetov ni prišla do te abecede, do tega spoznanja!

Tako umno z gnojem ravnati, ni treba nobene učenosti, in če so se tega Belgijanci, Lombardi in Švajcarji že zdavnej naučili, se bojo naučili vendar tudi naši Slovenci, katerim je Bog dal umne glave.

(Konec sledí.)

Živinoreja na Holandskem,

in kaj bi se smeli naši živinorejci učiti od nje.

(Dalje.)

Kako molzejo Holandci krave.

Spomladi pridejo molzne krave na pašo, kjer ostanejo neprenehoma noč in dan, in jih molzejo na posebnem molzišu, ki je ograjeno in s košatim drevjem zasajeno.

Molzejo možki in ženske, ki nosijo majhne sodčike seboj, ali jih tvorijo osli ali majhni konji. Vsako kravo molzejo dvakrat na dan, zjutraj ob štirih ali petih, zvečer ob petih ali šestih. Hlapec ali dekla se vsede na nizko prukico in molze po navadi ali sesca ene strani ali navskriž.

Vsede se pa hlapec ali dekla, ki molze, večidel na desno stran krave. Je žehtar polen, se vlije mleko skoz žimnato cedilo v sodce. Ko so vse krave na paši pomolzene bile, se mleko berž nese ali pelje domú.

Pozimi v hlevu se molzejo krave tudi le dvakrat vsaki dan; mleko po molži se z naj večjo skerbjo berž precedí (ker v hlevu se še lože ognjusi na eno ali drugo vižo), in vlije na posodo, ki je za spravljanje mleka določena.

Vso mlečno posodo (žehtarje, sodce, latvice, pinje, sirnike) deržé Holandci tako snažno, da bi se naši ljudje čudili viditi to snažnost. Za to pa Holandcom tudi ni treba copernic dolžiti, da jih nadležjejo pri mlekarí! Če ima gospodar blizo pri rokah tekočo vodo, kak potok ali studenec, omiva mlečno posodo vselej raji v taki vodi, kakor v kakošni drugi. Novo leseno posodo pokladajo več časa v vodo, da se čisto izluži. Scer vsako posodo vsak dan popolnoma snažijo, pomivajo in s pepélom poribajo. Pomivajo pa posode le s čisto in merzlo vodo iz studenca, potoka ali iz štirne. Kadar so posodo omili z merzlo vodo, jo denejo še v kotel s kropom; po tem jo še enkrat omijejo z merzlo vodo, da ne

NOVIČE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 11. februara 1854. **List 12.**

Kako gospodariti, da se dohodki kmetijstva povikšajo tudi z majhnim premoženjem?

(Konec.)

5. Kdor je na to vižo za pomnoženje gnoja skerbel, bo tudi z obilnišim pridelkom klaje sčasoma pomnožiti in zboljšati mogel svojo živino.

Ker pa predolgo terpi, slabo živino samo po sebi zboljšati, je potreba, si oskerbeti dobrih krav domačega plemena in njih teleta naj se odločijo za pleme. Da bojo pa lepo rasle in terdne postale, naj sèšajo naj manj 6 tednov; mlada živina naj se ima kolikor je mogoče pod milim nebom; pridno naj se čedi in šterglja, hlev naj je snažen, klaje naj dobiva dovelj in tečne. Gnoj se ne množi s tem, da ima kmet veliko izstradane živine, ampak da je ima manj, pa to dobro rejeno, ker po tečnosti klaje se ravna tečnost gnoja; iz prazne slame ne bo pridnega gnoja.

Kdor ravna tako, bo sčasoma tudi iz domače živine si priredil dobro, in ne bo mu treba segati po žlahni ptuji.

6. Če si kmetovavec zraven tega napravi Cugmajerovo drevo, Jordanov osipavnik, Brabantško brano, Burgerjevo sejavnico, — če njive za jare žita v jeseni kar naj bolj more globoko izorje; polje čisto obdeluje in globoko orje; zgodaj seje, s semenom ni skop; setve pridno valí; senožeti koj kosí, ko trava cvesti začne; za dobro spravo klaje skerbí, da je soparica hleva ne pokvari, da ne zatuhne in ne plesnije; korenstva (to je, sadežev s koreniki) toliko prideluje, da na en funt suhe klaje pridela 2 funta korenstva; med krompir sadi bob, med turšico pritlični fižol in buče, med mak in ječmen pa korenje; s svojimi pôsli človeško ravna; zgodaj vstaja, pametno in previdno vse oskerbuje in se scer lepo in pobožno obnaša, — tak kmetovavec bo imel srečo pri svojem gospodarstvu, bo umen kmetovavec, lep izgled sosedom svojim in v čast domovini svoji, čeravno le prosto in borno sukno nosi.

Ni ravno treba po novih sadežih, po ptuji živini, po novih mašinah segati, — tudi z domačimi rečmi se dá dobro izhajati, ako povsod um vodi roko, in se staremu kopitu slovo dá, ako je novo poterjeno po domačih skušnjah.

Po dr. Hlubeku.

Živinoreja na Holandskem,

in kaj bi se smeli naši živinorejci učiti od nje.

(Konec.)

Kako pitajo Holandci teleta in vole?

Za pitanje odločene teleta denejo izperva v posebne majhne hlevica in jih pitajo s kravjim mlekom kakor tiste, ki so za rejo (pleme) namenjene. Čez 14 dni ali 3 tedne jih prestavijo v druge 5½

ali 6½ čevljev visoke lesene shrambe, ki so zgoraj odperete, zadej in na stranéh pa zaperte; spredej imajo vrata. Takih shramb stoji po več skupaj; vsako tele ima svoj stan 2 do 2½ čevlja širok; v takem samostanu se živinče ne more obračati, vléči pa. Tla so tako napravljene, da gnoj in gnojnica se skoz stekata. Celi čas, dokler se teleta pitajo, ostane v tem samostanu, zakaj Holandci so prepričani po skušnjah, da se živina toliko bolj spita (odebeli), kolikor bolj mora mirna zmiraj na enem mestu stati. Vendar pravijo mesarji, da meso na to vižo spitanih telét ni tako lepo in okusno, kakor tistih, ki se prosto gibati zamorejo v hlevu.

Dosto živinorejcov je, ki se edino s to rejo pečajo, marsikteri kmet ima na enkrat po 15 do 30 telet, ki jih pita, in če domačih nima dosti, kupi družih, ktere pa, se ve da ne dobivajo maternega mleka.

Trikrat na dan dobivajo teleta čisto sladko mleko, večidel mlačno, koj spod krave. Kjer pa to zavolj daljave ni mogoče, pogrevajo dekle mleko, preden ga dajo teletom piti.

Pervih 14 dní ali 3 tedne dobivajo teleta manj mleka, po tem pa zmiraj več. Skor nikjer se ne pitajo s čem drugim, kakor s sladkim mlekom spod krave; tam pa tam mešajo v mleko tudi jajca ali dvakrat pečeni kruh, ali pšeničnih otrobov. Naj bolje meso je tistih telet, ki so pitane bile s čistim mlekom; mesarji take že iz očés in gobčnic spoznajo.

S čistim mlekom se odebelé teleta večkrat tako, da vagajo po 2 do 4 cente in pol. Amsterdamski mesar plača za tako tele 150 do 200 fl.

Čas pitanja ni povsod enak. V 7 ali 8 tednih se dá tele že precej spitati; kjer jih pa veliko pitajo in na debelo s spitanimi teleti kupčujejo, terpi pitanje skoz 12 do 16 tednov; kdor pa hoče tele spitati čez 3 ali 4 cente, ga mora pitati 20 do 22 tednov.

Rezane in za spitanje namenjene voliče denejo drugo spomlad zgodaj na dobro mastno pašo. Če takega že precej spitanega mladega vola ne prodajo po tem v jeseni, ga redijo drugo zimo v hlevu, pa mu ne pokladajo preveč in ne predobre klaje. Na spomlad potem pa jih redé dobro z zdrobljenim bobom, s kruhom, s krompirjem itd. Berž na spomlad pa jih ženó na naj boljjo pašo, kjer ostanejo celo poletje; na spomlad jih prodajo lepo izpitane.

Tudi take bike, ki se za pleme niso dobre skazali in so jih z dvema letoma rezati dali, ali take, ki so do 6. ali 8. leta za pleme in potem še le rezani bili, pitajo na mastnih pašah in jih prodajajo, čeravno jih mesarji ne obrajtajo tako in ne plačajo tako drago, kakor voliče, ki so mladi rezani bili.

Gospodarske skušnje.

(Jajca se dajo naj boljše ohraniti), če se spravijo v posodo, v kateri se čez nje vlije redka